

Operation av cancer i överkäken – avancerade tumörer

Du rekommenderas en operation för att behandla din cancersjukdom. Målet med operationen är att ta bort hela tumören, bevara så mycket funktion som möjligt och återställa utseendet.

Hur ska jag förbereda mig?

I kallelsen får du veta hur du ska förbereda dig, när du ska komma till sjukhuset och vart du ska gå.

Så går det till

Du opereras i narkos. Det innebär att du sover och inte känner smärta.

Operationen pågår vanligen under en hel dag.

Om tumören har vuxit in i käkbenet måste det tas bort. Det blir då öppet mot bihålan eller näsan. Operationen kan många gånger göras via munnen, utan att man behöver göra snitt i ansiktet.

Om man misstänker att cancer har spridit sig till halsens lymfkörtlar opererar man dem samtidigt, med antingen halskörtelutrymning eller portvaktskörtelbiopsi (sentinel node).

Operationsområdet och öppningen till bihålan och näsan kan täckas med olika tekniker. Ett sätt är att tillverka en specialgjord protes (obturator) som du kan ta ut för kontroller och daglig rengöring. Men ofta vill man täcka öppningen kirurgiskt. Det kan göras med en så kallad fri lambå, när man tar vävnad från en annan del av kroppen för att rekonstruera överkäken. Man kan till exempel använda en del av skulderbladet eller underbenet, och man fixerar då benet i överkäken med titanplattor. Om man bedömer att muskler och hud är tillräckligt för att överkäken ska kunna fungera bra, hämtas vanligen vävnad från låret. Din kirurg kan svara på vad som gäller för dig. Vid operationen deltar specialister i ÖNH, plastikkirurgi och käkkirurgi.

Det är vanligt att du får en tracheostomi vid operationen. Det är en öppning på halsen där trachealkanyl sätts för att underlätta andningen. Den tas bort när risken för svullnad i operationsområdet avtagit.

Du får också en nasogastrisk sond, en slang via näsan till magsäcken. Den används till att ge näring de första dagarna efter operationen.

Vad händer efteråt?

Efter en rekonstruktion med fri lambå måste blodförsörjningen till lambån noggrant övervakas under cirka en vecka. Den första natten vårdas du på en intensivvårdsavdelning och är vanligen fortsatt sövd.

Sedan får du flytta till en vårdavdelning. Där får du sakta börja röra dig och äta först flytande och sedan fast mat. Personalen kontrollerar noggrant hur lambån läker.

Den första veckan har du begränsningar i hur du får röra dig och vad du kan äta och dricka. Din kirurg berättar vad som gäller för dig.

Du ska inte röka, snusa, använda nikotinersättning eller dricka drycker med koffein. Det kan försämra blodförsörjningen till lambån och göra att vävnaden i lambån dör.

Du får hjälp med munhygien och vid behov sjukgymnastik. Du får träffa en logoped för talträning. En dietist kan ge råd om hur du ska äta.

Du får äta blodförtunnande läkemedel under en månad.

3. BEHANDLING Operation

Det är normalt att ha ont i operationsområdet. Det gör mest ont första dygnet. De följande 3–4 dagarna minskar smärtan successivt. Du kan lindra smärtan genom att regelbundet ta smärtstillande medicin.

Du kan känna domningar i området under flera månader efter operationen.

I ett senare skede kan man diskutera dental rehabilitering, det vill säga vilket som är det bästa sättet att återställa funktionen i tänder, bett och tuggning. Det kan till exempel ske med specialgjorda proteser eller tandimplantat.

Om du har fått en trakeostomi

När du har trakeostomi är det svårare att bilda röst men med en talventil kan du oftast prata. I annat fall kan du kommunicera via tecken, skrift eller platta. Trakeostomin tas vanligen bort efter ca en vecka.

Sjukskrivning

Du blir sjukskriven åtminstone 2–3 veckor efter operationen.

Återbesök

Du kallas till ett återbesök cirka 2–3 veckor efter operationen. Återbesöket kan ske på sjukhuset, eller via telefon eller videosamtal. Du får då veta resultatet av eventuella vävnadsprover som togs under operationen, prata om hur du mår och diskutera nästa steg.

Om du behöver träffa vårdpersonal före återbesöket, får du veta det när du skrivs ut från sjukhuset.

Om du har frågor före återbesöket, prata med din kontaktsjuksköterska.